

بررسی نظرات دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی قزوین در مورد مسائل آموزشی، رفاهی و حرفه‌ای

فریده بختیاری* ، فرزانه فلاحت پیشه**

A survey of students' educational , welfare and occupational problems

F. Bakhtiari , F. Flahatpisheh

□ Abstract

Background : *In order to increase the quality of nursing care , we need to be aware of the problems of nursing and midwifery students.*

Objective : *To determine the educational , welfare and occupational problems of nursing and midwifery students.*

Methods : *A questionnaire was given to 148 students and their answers were analyzed by statistical tests.*

Findings : *The majority of students were single and female. They were not interested in their field of study and also not satisfied with the university educational and administrative system. Despite their dislikes , they continued working in their field of study.*

Conclusion : *In order to improve the working quality of nurses and midwifery , we need to pay more attention to their problems.*

Keywords : *Welfare , Occupation , Midwifery*

□ چکیده

زمینه : با توجه به اهمیت خدمات پزشکی در حفظ جان بیمار و هزینه‌ای که صرف آموزش دانشجویان پرستاری و مامایی می‌شود ، توصیف مشکلات این دانشجویان جهت ایفاء و ارتقاء کیفیت خدمات پزشکی ضروری به نظر می‌رسد.
هدف : این مطالعه به منظور توصیف نظرات دانشجویان پرستاری و مامایی قزوین در مورد مسائل آموزشی ، رفاهی و حرفه‌ای اجرا شد.

مواد و روش‌ها : نظرات کلیه دانشجویان (۱۴۸ نفر) از طریق پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت و با روش‌های آماری تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها : اکثر دانشجویان مؤنث ، مجرد و ساکن خوابگاه بودند ، با تمایل فردی انتخاب رشته نکرده و از میزان درآمد موجود راضی نبودند. آنها از انتخاب واحد ، تعداد واحد ، نحوه برگزاری کلاس ، نحوه تدریس ، کارآموزی و ارزشیابی خود رضایت نداشتند. به طور کلی دانشجویان امکانات کتابخانه‌ای را کافی می‌دانستند اما از عدم اجرای اصول علمی در بخش‌ها ناراضی بودند. آنها از امکانات رفاهی خود رضایت داشتند و اکثراً علی‌رغم عدم تمایل به کار در حرفه خود ، احتمال اشتغال به کار را می‌دادند.

نتیجه‌گیری : به منظور ارائه مراقبت بهتر از بیماران و ارتقاء کیفیت کار پرستاران و ماماها ، توجه بیشتر به دانشجویان پرستاری و مامایی و مشکلات ایشان ضروری است.

کلید واژه‌ها : پرستاری و مامایی - مقررات آموزشی - امکانات رفاهی - ارزش‌های حرفه‌ای

* مربی آموزشیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

** مربی و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

□ مقدمه :

توسط پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش مشخصات دموگرافیک و نظرات دانشجویان انجام شد و داده‌ها توسط روش‌های آماری تجزیه و تحلیل گردید.

جامعه پژوهش کلیه دانشجویان روزانه دانشکده پرستاری و مامایی قزوین (۱۴۸ نفر) بودند. از این تعداد دانشجو ۳۵ نفر رشته مامایی و ۱۱۳ نفر رشته پرستاری بودند.

□ یافته‌ها :

از ۱۴۸ دانشجو ۱۲۱ نفر (۸۱/۸ درصد) در محدوده سنی ۱۸ تا ۲۲ سال، ۲۲ نفر (۱۴/۹ درصد) در محدوده سنی ۲۳ تا ۲۷ سال و ۵ نفر (۳/۳ درصد) بین ۲۸ تا ۳۰ سال قرار داشتند. ۱۳۴ نفر (۹۰/۵ درصد) مؤنث و ۱۴ نفر (۹/۵ درصد) مذکر، ۱۲۵ نفر (۸۴/۵ درصد) مجرد و ۲۳ نفر (۱۵/۵ درصد) متأهل بودند. از ۲۳ دانشجوی متأهل فقط ۳ نفر فرزند داشتند. ۸۸ دانشجو (۵۹/۵ درصد) در خوابگاه، ۵۳ نفر (۳۵/۸ درصد) در منزل شخصی و ۷ نفر (۴/۷ درصد) در منزل استیجاری سکونت داشتند. ۸۶ نفر (۵۸/۱ درصد) فقط به علت قبولی در دانشگاه، ۴۶ نفر (۳۱/۱ درصد) با تمایل فردی و ۶ نفر (۴/۱ درصد) با تمایل خانواده خود این رشته را انتخاب کرده بودند. ۱۴۶ نفر (۹۸/۶ درصد) تجربه کاری در حرفه پرستاری و مامایی نداشتند و ۲ نفر (۱/۴ درصد) تجربه کاری در حرفه خود را ابراز کردند. ۳۰ نفر (۲۰/۳ درصد) از حرفه خود آگاهی داشتند. ۱۴۴ نفر (۹۷/۳ درصد) به هیچ کاری اشتغال نداشتند و فقط ۴ نفر (۲/۷ درصد) شاغل بودند که ۳ نفر از آنها (۲ درصد) مشغول کار دانشجویی در حرفه پرستاری بودند. ۶۹ نفر از

با توجه به اهمیتی که خدمات پزشکی و پرستاری در حفظ جان بیمار دارد کوتاهی در انجام وظیفه، مشارکت در بیمار نمودن و یا مجروح ساختن او تلقی می‌گردد. امروزه این حرفه به عنوان یک مسئولیت دینی مطرح شده است، لذا در برابر نیاز مردم نمی‌توان بی‌تفاوت بود. (۸) پرستاری و مامایی حرفه‌ای بسیار تنش آفرین است و آموزش پرستاری که خود نوعی آموزش حرفه‌ای است نیز فرایندی تنش آفرین می‌باشد. به عبارتی یادگیری پرستاری و پرستار بودن کار بسیار مشکلی است. زیرا مستلزم یادگرفتن نحوه سازش با بسیاری شرایط سخت و پرتنش است. (۷) این شرایط استرس آور می‌تواند موانعی را بر سر راه آموزش پرستاری ایجاد کند و بازده آن را تحت تأثیر قرار دهد و در نتیجه نیل به هدف اصلی آموزش پرستاری و مامایی یعنی آماده ساختن دانشجویان جهت ارائه خدمات به مددجویان را دچار مشکل سازد. (۱۱)

با توجه به هزینه‌ای که در طول دوره تحصیلی صرف آموزش دانشجوی پرستاری و مامایی می‌شود و با در نظر گرفتن نیاز جامعه به این قشر و مسئولیتی که بر دوش آنهاست ضرورت اجرای تحقیق برای تعیین مشکلات، رفع آنها و ابقاء پرستاران و ماماها در حرفه خود با کیفیتی مناسب به خوبی احساس می‌شود. لذا تحقیق حاضر به منظور توصیف نظرات دانشجویان پرستاری و مامایی قزوین در مورد مسائل آموزشی، رفاهی و حرفه‌ای اجرا گردید.

□ مواد و روش‌ها :

این پژوهش توصیفی در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶

داشتند. در مورد رضایت از نحوه برگزاری کارآموزی و نحوه ارزشیابی تنها ۳۸ نفر (۲۵/۷ درصد) از برگزاری کارآموزی و ۳۲ نفر (۲۱/۶ درصد) از نحوه ارزشیابی آن رضایت داشتند. در مورد وجود امکانات کافی طی کارآموزی ۸۴ نفر (۵۶/۸ درصد) تعداد بیمار، ۳۸ نفر (۲۵/۷ درصد) تنوع بیمار، ۲۴ نفر (۱۶/۲ درصد) وسایل و تجهیزات و ۳۰ نفر (۲۰/۳ درصد) فرصت لازم جهت انجام کار را کافی می‌دانستند.

۶۴/۲ درصد نحوه ارتباط پرستاران بخش با دانشجویان، ۵۴/۱ درصد ارتباط پرستاران بخش با مربیان و بالاخره ۵۶/۱ درصد ارتباط مسئولین بیمارستان با دانشجویان را در رضایت از کارآموزی و امکان به کارگیری آموخته‌های تئوری در بالین بیمار مؤثر می‌دانستند. ۸۰ نفر (۵۴/۱ درصد) ارتباط اساتید پزشکی، ۶۸ نفر (۴۵/۹ درصد) ارتباط انترن‌ها و ۷۰ نفر (۴۷/۳ درصد) ارتباط رزیدنت‌ها را با دانشجویان در این امر مؤثر می‌دانستند.

طبق بررسی انجام شده فقط به نظر ۱۹ نفر از دانشجویان (۱۲/۸ درصد) مطالب نوین علمی در بخش‌ها اجرا می‌شود. ۱۰۳ نفر (۶۹/۶ درصد) امکانات کتابخانه دانشکده را در مورد منابع درسی کافی می‌دانستند لیکن فقط ۸۶ نفر (۵۸ درصد) حداکثر ۳ ساعت از وقت خود را روزانه به مطالعه تخصیص می‌دادند. در مورد مدت مطالعه ۳۴ دانشجوی (۲۳ درصد) ۴ تا ۷ ساعت و ۱۰ دانشجوی (۶/۸ درصد) ۸ تا ۱۲ ساعت مطالعه می‌کردند. ۸۸ نفر از دانشجویان (۵۹/۵ درصد) نیز از امکانات کتابخانه فرهنگی دانشگاه استفاده می‌کردند.

طبق گفته دانشجویان ۵۸ نفر (۳۹/۲ درصد) با

دانشجویان (۴۶/۶ درصد) از کفایت مالی برخوردار بودند و ۷۱ نفر (۴۸ درصد) درآمد مکفی نداشتند. میزان درآمد ۶۹ نفر (۴۶/۶ درصد) بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار ریال، ۲۶ نفر (۲۴/۳ درصد) زیر ۵۰ هزار ریال و ۳۶ نفر بالای ۱۰۰ هزار ریال بود.

از کل دانشجویان مورد بررسی ۱۴/۹ درصد ترم دوم، ۱۷/۶ درصد ترم سوم، ۸/۸ درصد ترم چهارم، ۲۱/۶ درصد ترم پنجم و ۲۸/۴ درصد ترم هفتم بودند. ۱۰۹ نفر (۷۳/۶ درصد) از مقررات آموزشی اطلاع داشتند و ۳۹ نفر (۴/۲۶ درصد) اظهار بی‌اطلاعی کردند. ۱۳۳ نفر (۸۹/۲ درصد) تاکنون مشروط نشده و ۱۳ نفر (۱۰/۸ درصد) در ترم‌های متفاوت مشروط شده بودند. در ارتباط با رضایت از انتخاب واحد و تعداد واحد، ۱۰۵ نفر (۷۰/۹ درصد) از نحوه انتخاب واحد و ۸۰ نفر (۴۵/۹ درصد) از تعداد واحد رضایت داشتند و ۴۳ نفر (۲۹/۱ درصد) از نحوه انتخاب واحد و ۶۸ نفر (۵۴/۱ درصد) از تعداد واحد خود رضایت نداشتند. ۵۴ نفر (۴۶/۵ درصد) درس‌های دوران تحصیل خود را ضروری می‌دانستند و ۹۴ نفر (۶۳/۵ درصد) این دروس را ضروری نمی‌دانستند. ۵۷ نفر (۳۸/۵ درصد) از نحوه برگزاری و ۷۹ نفر (۴۶/۶ درصد) از شرایط فیزیکی کلاس‌ها راضی نبودند. ۷۰ نفر (۴۷/۳ درصد) تشکیل کلاس‌ها را منظم و ۷۸ نفر (۵۲/۷ درصد) آن را نامنظم می‌دانستند.

بیشترین میزان رضایت از نحوه تدریس اساتید گروه علوم پایه و کمترین میزان (۴۴/۶ درصد) مربوط به مدرسین دانشکده بود. ۱۰۲ نفر (۶۸/۹ درصد) از نحوه طرح سؤال متخصصین بالینی و ۸۰ نفر (۵۴/۱ درصد) از نحوه طرح سؤال مدرسین دانشکده رضایت

حرفه خود مشغول به کار شوند. کل دانشجویان مشروط شده (۲۰ نفر) متأهل و فقط ۳ نفر از آنها دارای فرزند بودند. ۸۴ نفر از دانشجویان خانم، ارائه کلیه دروس را ضروری و ۵۲ نفر غیرضروری می‌دانستند در حالی که از ۱۴ دانشجو آقا، ۱۳ نفر دروس خود را غیرضروری می‌دانستند. با افزایش سنوات تحصیلی، در ترم هفتم میزان اعتقاد به ضرورت ارائه دروس (۳۳ نفر در ترم هفتم) و رضایت از میزان واحدهای اخذ شده کمتر شد. این عدم رضایت در ترم چهارم بیشتر بود. بیشترین تعداد دانشجویان ناراضی از نحوه کارآموزی در محدوده سنی ۲۱ تا ۲۵ سال بودند.

دانشجویانی که در محدوده سنی ۲۱ تا ۲۵ سال بودند بالاترین میزان مطالعات علمی و غیرعلمی را داشتند (۵۳ نفر مطالعات علمی و ۱۳۳ نفر مطالعات غیرعلمی). کمترین میزان مطالعات در محدوده سنی ۲۶ تا ۳۰ سال بود (دو نفر مطالعات علمی و یک نفر مطالعات غیرعلمی). ۴۲ نفر (۲۸/۳ درصد) از مهارت اساتید و نحوه برگزاری کلاس‌ها راضی و ۵۸ نفر (۳۹/۲ درصد) ناراضی بودند. از ۹۹ دانشجو (۶۶/۹ درصد) که با مسئول آموزش ملاقات داشتند ۶۹ نفر (۴۶/۶ درصد) از نحوه برگزاری کلاس‌ها ناراضی و ۳۰ نفر (۲۰/۲ درصد) راضی بودند و از ۴۰ نفر (۲۷ درصد) که ملاقات نداشتند، ۲۲ نفر (۱۴/۸۶ درصد) از نحوه برگزاری کلاس‌ها ناراضی بودند.

📌 بحث و نتیجه‌گیری :

با توجه به اینکه پرستاران و ماماها مستقیماً با جان و روان انسان‌های نیازمند در ارتباط بوده و باید از آن مراقبت کنند، الزاماً به توجه بیشتری نیاز دارند. پوتر

رئیس دانشکده ملاقات داشته و ۲۴ نفر (۱۶/۲ درصد) راهنمایی مناسب را دریافت نموده‌اند، ۸۹ نفر (۶۰/۱ درصد) با معاون آموزشی دانشکده ملاقات داشته و ۴۱ نفر (۲۷/۷ درصد) به طور مناسبی راهنمایی شده‌اند. ۹۹ نفر (۶۶/۹ درصد) با مربیان دانشکده ملاقات کرده و ۸۴ نفر (۵۶/۸ درصد) راهنمایی مناسب دریافت نموده‌اند.

۱۱۹ نفر (۸۰/۴ درصد) امکان استفاده از تلویزیون و ۸۶ نفر (۵۸/۱ درصد) امکان زیارت اماکن متبرکه را از طریق دانشگاه داشته‌اند. ۴۸ نفر (۳۲/۴ درصد) از امکانات گردش‌های تفریحی برخوردار بوده‌اند. از ۸۸ دانشجوی ساکن در خوابگاه، ۵۳ نفر (۳۵/۸ درصد) هماهنگی بین افراد ساکن در یک اتاق را مطرح کردند. ۹۶ نفر (۶۴/۹ درصد) از وام ضروری دانشگاه استفاده نکرده بودند. ۶۲ نفر (۴۱/۹ درصد) از سرویس رفت و آمد، ۱۱۶ نفر (۷۸/۴ درصد) از سرویس غذاخوری دانشگاه استفاده می‌کردند. ۷۹ نفر از دانشجویان (۵۳/۴ درصد) هنگام انتخاب رشته به رشته خود علاقه‌مند بودند و میزان علاقه ۶۴ نفر (۴۳/۲ درصد) نسبت به ابتدا افزایش یافته بود. بررسی یافته‌ها نشان داد که ۷۹ نفر از دانشجویان (۵۳/۴ درصد) تمایل به کار در حرفه خود را داشته و ۶۷ نفر (۴۵/۱ درصد) تمایلی به کار در حرفه خود را نداشتند. ۴۸ نفر (۳۲/۴ درصد) بو و محیط درمان، ۶۷ نفر (۴۵/۳ درصد) نداشتن ارزش اجتماعی، ۸۱ نفر (۵۴/۷ درصد) کم بودن حقوق و مزایا نسبت به عملکرد، ۳۳ نفر (۲۲/۳ درصد) عدم علاقه به مراقبت از دیگران را علت عدم تمایل به کار در حرفه ابراز نمودند. ۱۱۰ نفر از دانشجویان احتمال دادند که در*

واحد و تعداد واحدی که در هر ترم انتخاب می‌کردند رضایت نداشتند. این عدم رضایت با افزایش ترم تحصیلی بیشتر می‌شد. از طرفی آنها ضرورت درس‌های خود را حس نمی‌کردند.

بک و همکاران معتقدند که سال‌های تحصیل در دانشکده برای اغلب دانشجویان پرستاری و مامایی بسیار تنش‌زا است و علت عمده آن نیز بار اطلاعاتی زیاد و سعی در یادگیری در مدتی اندک است. دانشجویان پرستاری و مامایی باید در زمانی کوتاه در حیطه‌های مختلف و گسترده اطلاعات کسب کنند و از آنها خواسته می‌شود احساس مسئولیت زیادی داشته باشند که این مسئله در آنها ایجاد استرس، نگرانی، سرخوردگی و حتی فشارهای روانی و نهایتاً انصراف از تحصیل می‌کند.^(۶) لذا برای جلب علاقه دانشجویان به مطالب درسی و کاهش مشکلات آنها لازم است میزان واحد و نوع واحدهایی که در هر ترم ارائه می‌شود بیشتر مورد بررسی قرار گیرد.

اکثر دانشجویان از نظم، برگزاری و شرایط فیزیکی کلاس‌ها و همچنین نحوه تدریس و طرح سؤال مدرسین خود رضایت نداشتند. فریس و همکاران می‌نویسند که دانشجویان پرستاری برای کسب مهارت‌های مختلف به آموزش صحیح نیاز دارند. این امر ضرورت وجود اساتیدی ماهر و دارای علاقه و انگیزه را روشن می‌سازد و مسئولین نیز ملزم به توجه به این نکته مهم هستند.^(۹) با در نظر گرفتن اینکه استادان دانشکده پرستاری و مامایی دوره‌های لازم را جهت آموزش پرستاران و ماماها دیده‌اند و از مهارت لازم برخوردار هستند. ضرورت بررسی دقیق‌تر در این مورد احساس می‌گردد تا در صورت لزوم مشکلات

معتقد است که سیستم پرستاری و مسئولین باید مشکلات پرستاران را بشناسند و آنها را مورد حمایت اجتماعی قرار دهند.^(۱۲)

در این پژوهش بیش از نیمی از دانشجویان، رشته خود را با آگاهی و علاقه فردی انتخاب نکرده بودند. طهماسبی نیز به این نتیجه رسید که اکثر دانشجویان پرستاری به علت قبول نشدن در رشته‌های دلخواه یا به دلیل اخذ مدرک دانشگاهی در این رشته تحصیل می‌کنند و آن را به عنوان یک شغل ایده‌آل که دارای ارزش اجتماعی است قبول ندارند.^(۲) در حالی که رشته‌های پرستاری و مامایی به افراد علاقه‌مند با توانمندی‌های ویژه نیاز دارد. برقراری ارتباط با بیمار، تشخیص نیازهای بیمار، در اولویت قرار دادن نیازهای او و سعی در رفع آنها، فردی علاقه‌مند و با انگیزه را طلب می‌کند.^(۱۳) لذا آگاه نمودن و گزینش دانشجوی علاقه‌مند در این رشته‌ها کاملاً ملموس است. زیرا بی‌علاقگی دانشجوی به عدم اشتغال در حرفه خود، عدم ارائه مناسب خدمات پرستاری و در نتیجه اتلاف وقت، نیرو و هزینه منجر خواهد شد.

اکثر دانشجویان درآمد خود را جهت رفع نیازها مکفی نمی‌دانستند و نیازمند تأمین مالی بودند.

مک میلان طی تحقیق خود بیان می‌دارد که فشارهای مالی از مهم‌ترین عوامل استرس، سرخوردگی و انصراف در دانشجویان حرفه‌های پزشکی است.^(۱۰) کشاورز نیز یکی از دلایل انصراف دانشجویان را مشکلات مالی و اقتصادی آنها بیان می‌دارد.^(۳) از این رو رفع نیازهای مالی، جهت حفظ سلامت و ابقای دانشجویان بسیار مهم است.

نتایج نشان داد که اکثر دانشجویان از نحوه انتخاب

مربیان در زمینه ارائه معلومات و مهارت‌های ایشان رفع گردد. طبق گفته بک و همکاران در صورتی که دانشجویان از دانش و مهارت کافی برخوردار باشند استرس کمتری را در حرفه خود احساس می‌کنند. (۶)

اکثر دانشجویان از نحوه کارآموزی، محیط بالینی، عدم بهره‌گیری از مطالب نوین علمی و کمبود امکانات در بالین بیمار ناراضی بودند. طی تحقیق دیگری مشخص شده است که شرایط محیط آموزش به خصوص آموزش بالینی در اکثر دانشجویان نگرش منفی ایجاد می‌کند. (۱) نتایج تحقیق منوچهری نشان داد که دانشجویان معتقدند دروس تئوری و بالینی آنها با هم تطابق ندارد و آنها از امکانات کافی جهت بهره‌گیری از دانش خود برخوردار نیستند. (۴) محیط بالینی جایی است که دانشجویان اندوخته‌های تئوری خود را به کار می‌گیرند و محیط کار آینده خود را تجربه می‌کنند. اگر دانشجویان بیشترین مشکل را در این مکان داشته باشند، عدم علاقه و انگیزه و در نتیجه انصراف از تحصیل و یا عدم اشتغال به کار امری بدیهی است. لذا ضروری است نسبت به اجرای اصول علمی در بخش‌ها و امکانات لازم جهت ارائه مراقبت با دید بسیار گسترده‌ای نگریست و این مشکل را در حد امکان حل نمود.

نتایج تحقیق در ارتباط با مشکلات رفاهی بیانگر آن است که بیش از نیمی از دانشجویان در خوابگاه زندگی می‌کردند و بیش از $\frac{1}{3}$ دانشجویان از سرویس غذاخوری و رفت و آمد دانشگاه بهره می‌بردند. نیری کمبودهای رفاهی، مشکلات خانوادگی (دوری از خانواده) و چگونگی گذراندن اوقات فراغت را عوامل بسیار مؤثری در سیر آموزش و رضایت‌مندی و

موفقیت بیان نموده است. (۵)

هنگام انتخاب رشته حدود نیمی از دانشجویان به رشته خود علاقه داشتند اما میزان علاقه‌مندی ایشان به تدریج کاهش یافته بود. نیمی از دانشجویان به کار در حرفه خود تمایل نداشتند که علت عمده آن را نداشتن ارزش اجتماعی، کم بودن حقوق و مزایا، بو و محیط درمان ذکر کرده‌اند. البته بیش از $\frac{1}{3}$ دانشجویان احتمال کار در حرفه خود را می‌دادند. این نکته بیانگر آن است که افراد، بدون علاقه و صرفاً به علت اشتغال، جذب محیط کار می‌شوند که مسلماً در کیفیت حرفه پرستاری و مامایی و مراقبت از بیماران و مددجویان تأثیر به‌سزایی خواهد داشت. فریس و همکاران در ارتباط با رضایت شغلی می‌نویسند که پرستاران و ماماها برای ارائه خدمات مناسب و باکیفیت بالا باید از حرفه خود رضایت داشته و انگیزه کاری داشته باشند که برای داشتن این رضایت و انگیزه به حمایت و آموزش نیاز مبرم دارند و در صورتی که مهارت، معلومات و انگیزه لازم را برای اجرای وظایف خود داشته باشند، قادر خواهند بود بهترین مراقبت را به بیماران ارائه دهند. (۹) به این ترتیب برای مراقبت بهتر از بیماران در بخش‌های مختلف لازم است که بر کیفیت کار مراقبین آنها بیفزاییم. که این امر خود مستلزم توجه بیشتر به دانشجویان این رشته می‌باشد. لذا جهت بررسی دقیق‌تر و رفع مشکلات دانشجویان موارد ذیل پیشنهاد می‌شود:

- تحقیق در زمینه مشکلات آموزش تئوری و بالینی.
- ایجاد مراکز مشاوره دانشجویی جهت برطرف کردن مشکلات دانشجویان
- انجام مصاحبه جهت جذب دانشجویان

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد ، سال ۱۳۷۰ ، صص ۸۵ - ۸۰

۵- نیری شهین. بررسی علل مشروط شدن دانشجویان علوم پزشکی شهید بهشتی. پایان نامه برای دریافت

درجه کارشناسی ارشد. سال ۱۳۷۳، صص ۸۷ و ۸۴ - ۸۴

6. Beck D. , Strivastara , R. Percieved level and sources of stress in baccalaureate nursing students. *J Nurs Educ* 1991 Mar ; (30) : 123-7

7. Brown. St. Faculty and student perception of effective clinical teacher. *J* 1989 ; 8 (2) : 13

8. Figueiredo RN , oliveria MA. Need of university student for a mental health orientation and education services. *Review of LAT. American Enfermagen* 1995 Jan ; 3 (1) : 5-16

9. Friis B. et al. Work stress and job satisfaction in Rospital. *Palliat care* 1991 ; 7 (3) : 15-21

10. MC Milan MM. The future of college health *JAM Coll Health*. 1997 May ; 143 (6) : 258-61

11. Michie S , sandhu S. Stress management for clinical medical students. *Med Educ*. 1994 Nov ; 28 (6) : 528-33

12. Potter P. , Perry A. G. *Fundamentals of Nursing : Concepts Process and practice*

13. Truing S. *Basic Psychiatric Nursing* , W.B Saunders Co , 1987

- ارتباط نزدیک تر مسئولین آموزش با دانشجویان و رسیدگی جدی و سریع به مشکلات ایشان.

□ مراجع :

۱- خالق دوست محمدی طاهره. بررسی نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری در ارتباط با آموزش بالینی بخش های داخلی و جراحی دانشکده های پرستاری و مامایی دانشگاه های علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی. پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد. سال ۱۳۷۰ ، صص ۱ و ۷ و ۹۰ - ۸۳

۲- طهماسبی سیما. مقایسه انگیزه انتخاب رشته پرستاری در دانشجویان دختر و پسر دانشکده های پرستاری دانشگاه های علوم پزشکی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی شهر تهران. پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد. سال ۱۳۷۱ ، صص ۱۵ - ۵ و ۶۰ - ۵۱

۳- کشاورز عبدا... . بررسی انصراف دانشجویان پرستاری در دانشکده های پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران از سال ۶۵ تا ۷۲. پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد ، دانشگاه تهران. آبان ۱۳۷۲ ، صص ۱۰ - ۵ و ۹۹ - ۹۸

۴- منوچهری هومان. بررسی نظرات دانشجویان سال آخر کارشناسی پرستاری دانشکده های پرستاری استان تهران در مورد میزان تطابق محتوای دروس نظری واحد پرستاری ویژه با کارآموزی بالینی مربوطه.